

ג. אחת בחוץ והשניה בפנים – חייב על החיצונה. והפנימית מכפרת.

פרק ארבעה עשר

קפת. א. באלו תקופות היו ישראל מותרים להקריב בבמות, איש כל הישר בעיניו, ובאלו תקופות נאסר להם?
ב. היכן נאכלים קדשי קדשים והיכן קדשים קלים, בכל אותן תקופות?

א. עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות [ועבודה בכורות]. משהוקם המשכן נאסרו הבמות [ועבודה בכהנים]. באו לגלגל הותרו הבמות. באו לשילה – נאסרו (כי לא באתם עד עתה אל המנוחה – זו שילה. כדברי רבי יהודה. ואילו רבי שמעון חולק בברייתא והקשו על שיטתו. להלן ק"ט). באו לנוב ולגבעון – הותרו. באו לירושלים – נאסרו ושוב לא היה להם התר (ואל הנחלה).

א. נמצא בשלשה מקומות היתה במה גדולה; בגלגל בנוב ובגבעון, ואז הותרו גם במות קטנות, במות יחיד. ובירושלמי (מגילה א, יב) נתנו סימן; כל זמן שהארון מבפנים, כלומר נתון במקומו – הבמות אסורות. ואז היה נקרא 'אהל מועד' או 'מקדש'. ובזמן שלא היה שם הארון – נקרא 'במה גדולה' (ע' תוספתא פ"ג).

יש אומרים שמשכן שילה, בזמן שהארון נשבה – בימי עלי – היה נחשב 'במה גדולה' (ע' בספר הערוך 'במה'; ר"ח מגילה ט:). ונסתפקו בירושלמי (מגילה א, יב) האם באותו זמן הותרו הבמות הקטנות. ומצינו בכתובים שהיו מקטירים בבמות בזמן שילה, כאשר הארון היה עומד במקום אחר (ע' משך חכמה פ' ראה).

ב. כולם בכלל מצות ועשו לי מקדש (עפ"י כסף משנה ריש הל' בית הבחירה).

ג. יש אומרים שלפי הדעה שקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא לעתיד לבוא, הבמות מותרות לאחר שחרב הבית. ויש חולקים (ע' מגילה י ותוס' שם).

ב. במשכן שבמדבר; קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים וקדשים קלים בכל מחנה ישראל. בגלגל; קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים וקדשים קלים בכל מקום (שבטלו הדגלים והיו הולכים בכל הארץ לכבשה ולא היתה חנייתם סביבות המשכן ובטלה קדושת מחנה ישראל. רש"י). בשילה; קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים וקדשים קלים [ומעשר שני] בכל הרואה. בנוב ובגבעון; קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים וקדשים קלים בכל ערי ישראל (שהרי בכל מקום הוא עושה במה ומקריב). בירושלם; קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים (= בעזרה) וקדשים קלים ומעשר שני לפנים מן החומה.

דף קיג

קפט. א. האם ארץ ישראל בדוקה מטומאת התהום – (טומאה של מת הקבור בה ואין אדם בעולם יודעו)?

ב. האם ירד מכול בא"י?

ג. אלו היו מחוץ לתבה ולא מתו במבול?

א. לדברי ריש לקיש, אין ארץ ישראל בדוקה מטומאת התהום, הלכך פרת חטאת שנשרפה מחוץ למקום הבדוק לה – פסולה. ורבי יוחנן אמר: כל ארץ ישראל בדוקה היא.
מבואר בתוס' שמדין תורה אין צריך בדיקה אף לריש לקיש (וע' יד דוד). ומאידך גיסא, אף לרבי יוחנן עשו מעלה לכתחילה בפרה אדומה לחוש לקבר התהום.

ב. לדעת ריש לקיש ירד המבול בא"י. ולרבי יוחנן לא ירד. אבל שלט בה ההבל מן הרוותחים, וממנו מתו.

ג. הדגים שבים לא מתו כולם (מכל אשר בחרבה מתו). וכן עוג מלך הבשן והראם – שהיו צמודים לתיבה, נעשה להם נס ולא מתו.

קצ. א. האם יש מקום מיוחד לשריפת הפרה ולשחיטתה?

ב. האם קדשי בדיק הבית בכלל 'קרבן'?

א. הפרה נעשית חוץ לשלש מחנות, כנגד פתח אהל מועד.

הר המשחה – לאו דוקא, אלא כל שכנגד הפתח כשרה (מנ"ח שצו, י).

שרפה לפנים מחומת ירושלים – פסולה (רבי יוחנן).

משמע מרש"י ותוס' אפילו כנגד הפתח פסול. ואולם מהרמב"ם משמע שכנגד הפתח כשר בדיעבד גם אם לא יצא חוץ לשלש מחנות (עפ"י זבח תודה. וכן צידד בשפ"א. ובק"ן אורה כתב שנראה מדברי הרמב"ם שכל שהשריפה לא היתה במקום השחיטה, אפילו שניהם היו כנגד הפתח – פסולה, אך צ"ע מקור הדבר).

שרפה מחוץ לחומה שלא כנגד פתח אהל מועד; לדברי רבי יוחנן פסולה ולדברי רבי אושעיא כשרה. נחלקו האם מקישים שריפה להזאה.

וכן אם שחטה שלא כנגד הפתח – לריו"ח פסולה ולריש לקיש כשרה [במקום הבדוק מטומאה] (כ"ה לפי גרסה אחת, אך לספרים אחרים לא מצינו מחלוקת בשחיטה ואפשר שלכו"ע פסולה, וכמו שאמר רב אדא בר אבהו).

ב. קדשי בדיק הבית בכלל 'קרבן' הם, ככתוב בתכשיטים שבמלחמת מדין. [ואולם השוחטם בחוץ פטור לפי שאינם ראויים לבוא פתח אהל מועד].

אף בלשון בני אדם מצינו שנקראו כן (ע' ערכין כ: 'בית זה קרבן' וברש"י חולין קלט).

דפים קיג – קיד

קצא. מה נתמעט מהכתובים פתח אהל מועד; לפני משכן ה'; לה' שבענין שחטי חוץ?

מפתח אהל מועד נתמעט כל שאינו ראוי לבוא להיקרב מתחילתו, כגון בעל מום ורובע ונרבע קודם שהוקדש. וכן קדשי בדיק הבית, אעפ"י שנקראים קרבן, אינם עתידים לבוא פתח אהל מועד. וכן נתמעטה פרה אדומה שאינה באה פנימה. וכן נתמעט שעיר המשתלח לאחר וידוי (שאעפ"י שבתחילה נראה לבוא לצורך הגרלה וידוי, אך משיצא לאחר הוידוי, שוב אינו נראה לבוא. רש"י).
גם מיעטו בזה השוחט על גג ההיכל (עתוס').